

Naar Ikónium, Lystre en Derbe

Periodethema: Paulus en zijn eerste zendingsreis
Handelingen 14:1-29

VOORAF

Paulus en Bárnabas zijn op hun eerste zendingsreis. Ze komen vanuit Antiochië en reizen nu door naar Ikónium.

UITLEG VAN DE TEKST

Vers 1-7

Na een reis van 140 kilometer komen Paulus en Bárnabas in Ikónium. De gebeurtenissen daar volgen hetzelfde patroon als in Antiochië. Eerst naar een preek in de synagoge waar vele Joden en Grieken tot geloof komen. Maar ook hier komt verzet van Joodse zijde; geprobeerd wordt om de stadsbevolking op te hitsen. Maar deze tegenstand leidt niet gelijk tot problemen. Paulus en Bárnabas kunnen lange tijd met zegen werken in deze stad. Het Woord wordt gepredikt, de Heere beschaamt het vertrouwen niet en onderstreept de prediking met wonderen door. Er ontstaan twee partijen in de stad; de ene groep is op de hand van de Joodse tegenstanders anderen volgen de apostelen. Na verloop van tijd kunnen ze niet langer blijven; ze moeten vluchten voor hun leven. De Heilige Geest gebruikt deze vlucht zodat het Evangelie ook in andere steden komt.

Vers 8-10

In Lystre ontmoeten ze een kreupele man; zijn hopeloze toestand wordt met drie aanduidingen uitgewerkt. Paulus ziet deze man en kijkt hem aan. De Heilige Geest geeft hem de gave om verder te zien dan wat voor ogen is. Hij ziet bij deze kreupele geloof; een vertrouwen in de reddende macht van Christus. Dit is vrucht op de prediking van de apos-

telen. Paulus spreekt alleen een bevel. Alleen het Woord heeft kracht; hij hoeft zich niet te bedienen van magisch handelen. Het opspringen van de kreupele man maakt z'n totale genezing zichtbaar. Deze genezing is onderdeel van het totale heil wat deze man in Christus geschonken is.

Vers 11-13

Deze gebeurtenis wordt van mond op mond doorverteld; in korte tijd is heel de stad op de hoogte. Ze spreken in een lokale taal die voor de apostelen niet te verstaan is. Daarom duurt het even voordat ze door hebben wat het effect is van het genezingswonder. Deze mensen zoeken een verklaring in hun eigen Griekse godsdienst. In de verhalen van die godsdienst is ook een oude legende over de goden Zeus en Hermes die zich ongemerkt mengen met de mensen. (De Statenvertaling vertaalt deze Griekse godennamen naar het latijn: Jupiter en Mercurius.) Zeus is de Griekse oppergod; in de stad stond ook een tempel voor hem. En Hermes is de god van de boodschappers. In de beleving van deze heidenen is Bárnabas dus de oppergod die een boodschappergod bij zich heeft om namens hem het woord te voeren. Er worden voorbereidingen getroffen voor een offerfeest. Daar wordt de tijd voor genomen, er worden kransen gevlochten. De priesters worden uit de tempel gehaald om de stieren te offeren. Zo'n offer was noodzakelijk om de grillige goden gunstig te stemmen; anders zou er onheil over de stad komen. Ze zijn zo onder de indruk van de komst van deze 'goden' dat de plechtigheid op het plein bij de stadspoort zal plaatsvinden, daar waar de apostelen zijn.

Vers 14-18

Pas als alles bijna in gereedheid is voor een offerfeest krijgen de apostelen in de gaten dat zij het middelpunt zijn van de opwindende stad. Nu krijgen ze door dat ze als goden worden gezien en vereerd zullen worden. Ze moeten alles op alles zetten om de luidruchtige mensenmassa te stoppen. Het scheuren van kleding is een teken van rouw, dat past niet bij een feest. Ze stortten zich in de menigte; dat is geen goddelijke waardigheid. En ze schreeuwen om de aandacht te trekken. Met hun woorden verwerpen ze wel dat ze goden zouden zijn. Maar ze brengen wel hun bijzondere opdracht onder de aandacht. Ze gebruiken deze gebeurtenis om het evangelie toegepast te prediken. Het woordgebruik is heel sterk: bekering is nodig van 'nietsen' tot de levende God. Al het goede dat iedere dag ontvangen wordt, is uit Zijn hand. Het volksgeloof zit heel diep. Het lukt maar met moeite om dit offerfeest te laten stoppen.

Vers 19-28

Joden vanuit de eerder bezochte steden reizen Paulus en zijn gevolg na. Ze weten de menigte op hun hand te krijgen. Paulus wordt gestenigd en zijn lichaam de stad uitgesleept. Zij meenden dat hij dood was evenals zijn volgelingen; deze stonden om hem heen om hem te begraven. Het moment is gekomen om deze stad te gaan verlaten. Zo uitvoerig als de heenreis was, zo globaal de weergave van de terugreis. Paulus steekt de nieuwe gelovige een hart onder de riem en leert ze dat de verdrukking in de wereld horen bij de reis naar het Koninkrijk van God. Ook geven ze aanwijzingen voor de organisatie van het gemeenteleven. Op hun aanwijzingen worden er in de jonge gemeenten ouderlingen gekozen en door Paulus in deze positie bevestigd door ze aan de Heere op te dragen. Tot slot komen de mannen terug in de gemeente vanwaar ze uitgestoten waren voor de zending. Er wordt verslag uitgebracht. De deur naar de heidenen voor het

geloof is definitief geopend. Ze blijven een korte tijd in de moedergemeente om bij te komen van de ervaringen op hun reizen.

TER OVERWEGING

In dit gedeelte komt afgoderij duidelijk naar voren. Afgoderij is alles wat de mens zelf bedenkt om God te vereren. Paulus en Bárnabas roepen de mensen op om zich daarvan te bekeren en alleen de levende God te aanbidden. Met de kinderen kan dit ook een mooi gesprek opleveren. Denk samen na over welke afgoden er in ons leven kunnen zijn die ons van God afhouden.

"Paulus roept de gemeente op standvastig te blijven temidden van alle verdrukking. Verdrukking hoort nu eenmaal bij het christelijke leven: *dat wij door vele verdrukking moeten ingaan in het Koninkrijk van God*. Willen wij met Christus eens in de hemel verheerlijkt worden, dan moeten wij bereid zijn met Hem hier op aarde te lijden: *Indien wij kinderen (van God) zijn, zo zijn wij ook erfgenamen, erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus; zo wij anders met Hem lijden, opdat wij ook met Hem verheerlijkt worden*. Niet altijd is deze verdrukking zo zwaar. Het hangt af van tijd en plaats. Maar als we werkelijk voor Christus uitkomen in ons huis, op ons werk, in de kerk en in het openbaar, dan roept dat gegarandeerd grote tegenstand en de nodige moeilijkheden op. Dat kan variëren van spot tot lijfelijk lijden."¹ Zie ook 2 Timotheüs 3:10-12.

GELOOFSLEER - AFGODERIJ

Overal gaat Paulus het evangelie verkondigen. Hij komt bij de heidenen die afgoden dienen. Wat is een afgod eigenlijk? Je leest het in vraag 95 van de catechismus. Alles en iedereen die in de plaats van God komt, is een afgod. Het kan een beeld van goud zijn, maar ook een levende persoon. De Heere wil de eerste plaats in ons leven hebben. Je mag niks of niemand anders op die eerste plaats zetten.